

Xabier Coluig
escriptor

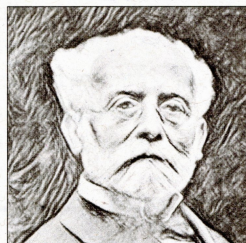
Felip Pedrell, el “mestre de la música” (4/21)

Felip Pedrell va néixer el 19 de febrer de 1841 al carrer del Replà, número 16, de Tortosa (edifici actualment inexistent després que s'ensorrís el 2011), fill de Felip Pedrell Casado i Maria Sabaté Colomé, dels quals no es coneixen massa detalls.

Als nou anys, ingressa com a nen cantor -en el registre de soprano- a la capella de música de la Catedral de Tortosa, sota la direcció de J.A. Nin i Serra, al qual Pedrell recordarà sempre amb immens afecte i com a principal influència per haver-lo exposat tant a la música antiga com a la moderna. El mateix Felip Pedrell, en un article intitulat *El meu mestre* publicat a *La Vanguardia* el dijous 3 de juny de 1920, narrava que “va ser el meu mestre, l'únic que he tingut, D. Joan Antoni Nin i Serra”, que “regia el magisteri de la Catedral de Tortosa [...]” i buscava “nens per ocupar dues places vacants del cor d'infants de la seva capella, i tot i no servir jo sinó mitjanament per a exercir una part [...], vaig ser admès per a prendre possessió d'una d'aquelles places, perquè “li vaig entrar per l'ull”. Per aquesta senzilla arrencada de simpatia vaig convertir-me en músic. Vaig aprendre molt i bé, com s'aprenia en els magisteris de capella: a llegir correctament la música, a

aplicar amb cura la lletra i a *repentir*. No cal ni dir que l'estudi del solfeig va ser sòlid, com a fruit de llarga experiència, i meticulós [...]. Alternàvem les pràctiques de solfeig amb la teoria i el repàs d'allò que s'havia explicat durant les lliçons passades. Donava el meu mestre molta importància al dictat musical i, preguntant-li jo un dia on podia trobar temes cantats i vius per practicar en aquest exercici, que m'interessava en gran manera, em va contestar: “Escolta quan sona una música militar, per exemple; procura retenir-la a la memòria, i després anotar-la. Si no se t'ofereix aquesta ocasió, escolta el que ta mare li ha de cantar al teu germanet per adormir-lo. Totes les mares saben cantar coses molt sentides i tendres” afegia “i anota-les també al teu quadern de dictat”. Qui hauria d'haver dit que aquesta pràctica, que vaig arribar a dominar, seria recordada i aprofitada el dia de demà pel folklorista! La mare i el mestre van ser els meus institutors en aquesta ciència a la qual hauria de deure, caminant els temps, el poc que he sabut i he pogut realitzar. Quantes cançons de bressol i tonades de vells romanços vaig apuntar en els meus quaderns! Quantes emocions reflectides per la massa del poble, i pel poder evocador dels

sons, he traduït després en l'obra artística! “El pas dels encaputxats [...] per les ombrívols voltes de la catedral del meu país, torbat el majestuós silenci pel so de la trompeta destemprada de l'herald; el comovedor cant de l'inrecort (entonat per mi durant la processó de diumenge de Rams); restes d'una melopea àrab de *muezin*; les cobles de la Passió, que el *ceguet del Celio* i acompanyants [...] cantaven amb veus nasals la nit de Dijous Sant [...]”; el repartiment del panoli; el bulliciós i festiu ball popular al son de músics de girs orientalescos; les tonades del captaire postulant... En tots els seus ensenyaments procedia el meu mestre de la manera que he referit, fent-los fructífers pel sentiment o despertant la curiositat excitada. Vaig arribar, gràcies a aquest sistema, a distingir les relacions de tota mena de sons amb el tipus normal de comparació establert, i a assignar a cada so el nom de la nota que li corresponia a l'escala. [...]”. Felip Pedrell va casar-se el setembre de 1867 amb Carmen Domingo, amb qui poc temps després va tenir una filla. El 1873, la família es traslladà a Barcelona, on estudià guitarra amb el reusenc Antoni Josep Mateu Brocà i dirigí, en qualitat de sotsdirector, una companyia de sarsueles. En aquest

punt, el jove Pedrell ja havia escrit més d'una centena d'obres, entre composicions de música religiosa, lieder, peces per a coral, treballs instrumentals i arranjaments operístics. De fet, l'estrena el 20 d'abril de 1874 al Liceu de la seva òpera *Quasimodo*, una obra fortament influenciada per l'estil romàntic i apassionat del seu adorat Wagner, va obrir-li les portes a una beca, concedida per les diputacions de Tarragona i Girona, per a poder mudar-se a Itàlia primer i a França després, per tal de continuar la seva formació musical. Va ser precisament durant aquesta estada a l'estranger, a la Biblioteca Vaticana de Roma concretament, que Pedrell va començar a desenvolupar el seu interès per la musicologia, disciplina a la qual dedicaria tants o fins i tot més esforços que a la producció musical a partir d'a-

quest moment. El fruit del treball iniciat durant aquells anys va materialitzar-se en la redacció del manifest del nacionalisme musical *Por nuestra música*. A París, però, treballà incansablement en la composició del seu cicle de cançons Orientales, amb versos de Victor Hugo, i els poemes simfònics *Lo Cant de la Muntanya* i *Excelsior*.

Felip Pedrell retorna a Espanya el 1880, on comença la seva tasca docent, que el duria a comptar entre els seus estudiants músics de la talla d'Isaac Albéniz, Enrique Granados, Manuel de Falla o Joan Lamote de Grignon, els quals no tindrien mai res més que paraules d'agraïment i reconeixement envers l'il·lustre tortosí i fins i tot acabarien materialitzant la majoria dels seus projectes en l'àmbit de la musicologia, com és el cas d'Higini Anglès, amb el descobriment d'incalculable valor, entre altres, dels músics catalans d'altres èpoques amb la sèrie de monografies “*Músics vells de la terra*”, publicades per la Diputació de Barcelona, que va elaborar conjuntament amb el mestre Pedrell. El 1912, Felip Pedrell va retirar-se de la vida pública per sempre més, després de la mort de la seva filla. Va morir deu anys més tard a Barcelona, on va ser enterrat al cementiri de Sant Gervasi.